

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Institutio linguarum hebraicae - Cod. Ettenheim-Münster 389

Ower, Joannes

[S.l.], 1636-1637

Rhetorica

[urn:nbn:de:bsz:31-133469](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-133469)

Rhetorica

Est dia. budicendi. Budicere e, optis
 Suis, verbisq. lectis. dicitur, apposti
 ad persuasione. nam oratori ad dicendu
 p. b. a. q. e, q. b. m. t. a. cogniois ut actiois.
 3. P. m. t. a. s. e. n. i. a. e. a. i. Exornatio, laus
 et vituperatio, spectat tps p. b. e. r. i. t. u.
 laudat hanc p. b. e. r. i. t. u. m, vituperat turpitudi
 ne, monet auditores ad delectationem
 beliberationem, respicit tps futurum, oblationis
 spei aut reformidationis. 3. iudicium, h. z.
 accusacionem, de fensione, quoniam in p. b. e. r. i. t. u.
 in iustis, benignita aut elentiam iudicis
 sub analit. a. o. e. r. q. a. s. i. n. g. l. i. q. u. a. l. i. a. s. e. a. t.
 v. s. i. g. n. i. s. v. i. m. e. x. p. i. a. n. t. a. s. e. u. n. t.

Orator 1. g. m. e. n. t. i. s. 1. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. 2.
 p. a. r. t. i. u. m. d. i. s. t. r. i. b. u. t. i. o. n. e. 3. e. t. y. m. o. l. o. g. i. a. 4.
 c. o. g. n. a. t. i. o. n. e. e. x. v. e. r. b. i. s. e. i. u. s. d. e. o. m. n. i. s. o. m. n. i. s. q. u. i.
 s. e. n. t. i. a. n. t. e. v. e. r. e. p. s. e. n. t. i. a. n. t. e. n. a. p. l. i. n. g. a. u. t. o.
 v. e. n. i. t. h. o. r. C. i. c. h. o. r. t. u. s. h. a. m. i. n. i. s. t. r. a. m. e.
 a. l. i. e. n. i. p. u. b. o. 5. C. e. n. s. e. 6. S. p. e. 7. S. e. l. i. t. e.

16.

Rhetorica.

8. diftante. 9. g'ris p'natine, g'ditioie.
g'rie, relative. 10. f'chicis, te, t'pe, uie.
um p'antio. 11. p'nteractibz n'no uo.
h'actibz. 12. Consequatibz n'no, ut dia.
e, g'ar ortz i Sol. 13. x' p'natibz, ut
amare et nocere. 14. Cois, f'one, effe.
ente, fia, n'ra. 15. effectibz, ut ho e
effectbz ap'is et au; laus m'itibz. 16.
Comparat' maiorz, minorz, pariu.
f'ctibz ex p'ibz lois 1. p'andit'z. 2.
fama, 3. tormetibz. 4. tabulis. 5. n'ra
insando, 6. t'p'ibz. Hoq' om' ab outo
zis indio delectz m' no adhibendz. Se
ois lois ampl'ificat' definitioie g'lo
batoz, g'ntium, g'rioz, dift'ium, caq'
effectum, f'itium, ceptoz motu uo
g'uliat in dicendo f'ide. Adhibenda q' ha
betz n'ra 1. N'ra, ut dia, celestia, m'ito
mirabilia ob uas obfuras. 2. Ufu, q' uo
hoibz, aut g'leaz, aut obee uelutibz. Na
1. manebz hoer chite, p'ri, p'na, p'actibz.

fortiter sine evadito, ac p̄mis, in labore
 et p̄m̄o. Tulio calq̄ sup̄ioribz aduorsor,
 et h̄ic in v̄bis habiti honore decreta in
 v̄bis p̄mia. Affert l̄ente liberi p̄re
 libz, v̄ber ḡitoribz, l̄er laboribz, or
 ter p̄m̄atoribz, in p̄m̄a auctoribz, or
 ber l̄entibz a ḡitoribz, v̄m̄p̄re v̄
 m̄ibz at v̄bis v̄m̄p̄re or p̄m̄o, m̄ic
 h̄one, v̄m̄ibz. v̄m̄p̄re and h̄one et p̄m̄a
 p̄m̄o.

In cohortatibz bonoz ac maloz cau
 meritor ac exempla valent p̄m̄o. In
 deliberatō finis e dicitur. Si in v̄bis ac p̄
 fieri, p̄m̄o dicitur, n̄ p̄m̄o q̄ta fieri, et
 f̄uicula, ad fieri in p̄m̄o. Si v̄bis fieri
 p̄m̄o docendū e, effici p̄m̄o. 2. honestū e, 3.
 v̄bis. H̄one m̄ic h̄one p̄m̄o auctoribz
 v̄bis h̄one h̄one dicitur. v̄bis dicitur.
 In iudicij accusatori fieri q̄ v̄bis dicitur
 2. p̄m̄o. 1. ad misericordiam p̄m̄o.
 2. v̄bis p̄m̄o. 1. dicitur auctoribz b̄
 voloz, attentos, dicitur p̄m̄o. 2. Narratione.

q̄e rex equitas, et q̄ h̄a p̄i fides ad fidele
 mentis q̄ fides fidei. p̄i b̄uic q̄ p̄a
 p̄babilis. In quomibz p̄a e ad ostent
 rei docendū n̄cia. 3. Confirmatōe or
 ḡnta sua exponit q̄ia d̄b̄at; q̄it
 an sit, q̄d sit, q̄le sit, ubi, in unū ho
 ne p̄i. Attendit ostent artoz, ut firmi
 simi sit p̄i. Cetera p̄ q̄ sensibz p̄p̄int,
 q̄i h̄m̄ ep̄ice complata, legibz q̄nta
 v̄l̄i Syllō, Enthymemate, Inductioe
 ex p̄lo, Dilatate. 4. peroracōe, inclinā
 tē legit. p̄ntē inclinā, aduersantē capit.

3. Eloz̄ i. verbis simplicibz. 2. tropi
 is metaphora, Synchidose, metonymia
 Antonomasia, Onomatopoeia, Catachresi
 p̄ntē ep̄i, allegoria, ironia, periphrasi,
 Hypobato, Hypbole. 3. figuris verborz,
 Repetitione, concessione, Complexione
 Contradictione, Traductione, Synonymia,
 Polysyndeton, Gradatione, Bisolutione
 Adimitione, Bisimulatioe, Præminatioe,

1. Proposio sine enunciatōe ē aliq̄, hōc dicitur
 firmas, ut nec ab una oīō. ut hōc ē aiā, dicitur
 ē hōc, p̄teritū, aiā, copula, est, & est; & est; & est
 v̄t̄r̄.

2. Terminus ē nique resolutus p̄positio ut
 predicatū, et de quo id p̄dial. in hōc, v̄t̄r̄
 duo termini predicatū et p̄teritū, vocat̄ termini
 ni, q̄a p̄teritū p̄positio q̄b̄g tota p̄positio dicitur.
 Copula n̄ ē terminus, q̄a n̄ dicitur.

3. Terminus dicitur 1. in Synkategoreā
 huius q̄ ē vox q̄ p̄teritū p̄dial. aliq̄ t̄a iuncta illi
 v̄t̄r̄ modo p̄dial. tribuit. ut oīō, nullus, v̄t̄r̄
 copula, &c; q̄ n̄ p̄teritū vocari terminus; q̄a p̄teritū
 ut ē p̄teritū p̄dial. aliq̄ p̄positio, hōc t̄a p̄teritū
 hōc p̄teritū ut p̄teritū p̄dial. in
 Categoreā dicitur, q̄ ē vox q̄ p̄teritū p̄dial.
 ut hōc, aiā, albi. Et mixtus q̄ Categoreā dicitur
 Synkategoreā includit; ut n̄cō, i. nullus hōc,
 Semel dicitur terminus in Simplex, q̄ ē p̄teritū
 1. voce t̄a, ut n̄cō. 2. p̄teritū t̄a, ut n̄cō
 t̄a. 3. voce et p̄teritū t̄a, ut hōc, et complexū
 q̄ totidē modo p̄dial. 1. copula aiā, 2. n̄cō.
 3. nullus hōc. Dicitur p̄teritū p̄dial. p̄teritū
 ut hōc, t̄a, simplex absolute hōc dicitur, vox
 aliq̄ hōc simplex p̄teritū. ut hōc, copula t̄a.

Terminus dicitur niger hōc, q̄ p̄teritū et p̄teritū
 ut albi, i. res hōc albedinem. et abstractū q̄ p̄teritū
 sola p̄teritū, ut albedo. Corrupta p̄teritū
 terminus dicitur niger hōc, q̄ p̄teritū et p̄teritū
 q̄ p̄teritū p̄teritū, ut albi in n̄cō. et dicitur
 dicitur q̄ p̄teritū, et n̄cō p̄teritū p̄teritū
 ut videtur, ut n̄cō, p̄teritū, n̄cō p̄teritū.
 Quasi dicitur n̄cō p̄teritū, q̄ p̄teritū p̄teritū
 adiacentē, ut coloratū, talia p̄teritū adiacentia,

et Joannis. Ex vi Satoris; q. a. Sol. et Luna et pler
tomit vter bzian pomin plicari de plibz et
desint. ille plura. subit; e affirmati dō
re nō bō ex nō bō. ut albi pūtz nūzū dōpa
rietz, q. a. illi hūbz nūzū rō albō dōz q. ē mīto.

Individuū ē q. p. d. de uno solo p. a. l. i.
est tōmō Simplex q. ex vi Satoris n. ex p.
vere affirmari d. e. multo univōz et dō
vifim, s. hū de uno, ut Joannes, hōc orbor
hic color. est q. x. 2. b. e. t. n. a. t. u. m. e. x. n. o. e. ut Jo
anos. 2. Ex d. e. m. r. o. e. ut hūc hō. 3. v. a. s. u. ut
aligo hō. 4. Ex h. y. p. o. t. h. e. s. i. ut filig. d. e. i. p. o. r. e.
i. p. o. r. 2. n. o. i. d. p. l. i. n. e. a. p. p. e. d. i. c. t. a.

Linca p. r. e. n. t. l. i. s. 8. b. i. a. l. i. n. e. a. l. i. s. s. y. g. m. a. t. i. s.
c. r. o. p. i. n. a. t. u. m. a. i. a. b. u. m. S. e. n. s. i. b. i. l. i. u. m. p. l. a. n. t. a.
a. n. a. l. i. i. n. o. l. e. b. r. u. m. r. o. t. e. h. o. h. i. c. p. e. t. q. m. i.
p. i. e. n. d. o. a. b. n. i. d. r. o. s. q. u. o. s. i. e. t. a. m. p. l. i. t. u. d. o. S. a. t. o. r. i. s. e. q.
t. u. n. i. o. r. e. q. a. b. n. i. d. r. o. r. e. t. i. o. r. e. s. b. e. s. i. e. n. d. o.
d. o. a. d. i. s. s. i. s. q. d. d. e. s. i. e. t. a. m. p. l. i. t. u. d. o. S. a. t. o. r. i. s. t. e. r.
m. i. n. d. o. r.

Secunda q. de p. libz s. p. d. d. n. t. libz hoc i. p. o. r. q.
q. d. e. p. r. e. b. ut atal reg. n. h. o. i. s. et b. r. u. b. t.
q. p. e. r. e. i. d. q. d. e. p. t. i. b. z. d. i. n. t. i. b. z. m. i. c. r. o. h. o. c.
i. p. o. q. d. e. p. r. e. b. i. i. q. d. e. t. h. u. d. e. d. i. n. t. i. b. z. m. i. c. r. o. t. i. s.
ut hō. r. e. g. n. a. p. o. d. n. i. s. et v. e. t. i. e. e. s. t. 3. a. r. 2. s. u. b. i.
c. i. b. i. l. i. t. h. u. i. i. q. r. e. s. p. u. s. u. p. i. o. r. e. s. p. e. r. s. p. e. r. u. m. i. s. t.
n. o. i. s. e. g. n. r. v. a. r. i. a. l. q. r. e. s. p. u. i. n. f. e. r. i. o. r. e. a. l. i. i. e. t. r. e. l. i.
q. u. o. s. u. p. i. o. r. e. s. p. e. r. s. p. e. r. u. i. n. f. e. r. i. o. r. e. s. g. n. s. 2.
p. r. e. b. i. l. i. t. h. u. i. v. t. r. o. l. e. q. n. u. l. l. a. h. z. S. u. p. i. o. r. a. 3. s. u. b.
p. r. e. b. i. l. i. t. e. t. p. r. e. b. i. l. i. t. e. s. i. l. v. t. h. o.

Long. g. n. l. i. s. m. i. n. l. i. n. e. a. p. r. e. n. t. l. i. n. u. l. l. i. s. p. r. i.
v. t. s. b. i. a. t. a. h. a. p. i. o. p. r. e. n. t. a. S. p. e. r. s. p. e. r. i. l. i. s. q.
i. n. a. r. i. a. s. s. p. e. r. o. i. l. i. a. d. i. m. i. d. i. n. e. o. b. v. t. h. o. t. e. m.
S. u. b. a. l. t. a. l. i. a. S. u. i. e. s. p. e. r. S. u. b. a. l. t. e. r. n. a. h. i. n. t. s. e.
r. e. s. p. u. s. u. p. i. o. r. o. r. u. m. r. e. c. e. m. s. p. e. r. r. e. s. p. u. i. n. f. e. r. i. o. r. o. r. u. m.
g. n. s. v. t. a. t. a. l. t. a. h. a. p. a. l. a. q. u. i. n. l. i. n. e. a. p. r. e. n. t. l. i.

Species et individua generis. Prouta traduntur in
 huiusmodi, ut in simplicibus sunt termini ad faciendam
 predicacionem sine enunciatione, et ex his sunt
 tribus modis veritas positiva in prouta. 1. si
 est simpliciter in se de quibus prouta, nunc
 subalterno speciebus specialibus. et individuis.
 2. si dicitur de re: nam hec ad laborem prouta
 prouta ad diuisionem faciendam. 3. si dicitur
 ut philosophia, caput, manus, per hoc.

Quinque gradus requiruntur ut aliquis terminus
 dicitur prouta in prouta. 1. ut sit simplex. 2.
 ens reale. 3. unum, unigenitum, unum excludit
 terminus si autem composita per accidens, ut forbes facta
 pedes, vestis &c. 4. ens completum, quod in
 ut inquit per ad compositionem rei unigenitum, ut
 homo, bruchus &c. 5. ens incompletum, quod in
 inquit per ad compositionem rei unigenitum tota anima
 inquit, caput, per hoc. Communiter ad compositionem
 hominis, quod est unigenitum, unum excludit terminus
 si autem per essentialiter physicas, i. manus, faciem
 quod in hoc anima et per hoc, et sic sunt per
 nihil quod, ut caput, manus, per hoc. Excludit
 anima, quod est per essentialiter loca. Contra, in re
 quod sunt in modo impleti, et prouta in quod, dicitur
 a. in quod d. 5. ens similitudinis, similitudinis perfecti
 onis.

propet.
 l. 1. p. 60.
 l. 2. p. 60.
 l. 3. p. 60.
 l. 4. p. 60.
 l. 5. p. 60.
 l. 6. p. 60.
 l. 7. p. 60.
 l. 8. p. 60.
 l. 9. p. 60.
 l. 10. p. 60.

7. Substantia est ens per se ens, ut homo, lapis &c. id
 est per se existere, quod ad sui naturam existentiam in
 requirit substantiam inhaerentem. Substantia opposita acci
 dentibus est ens in alio existens, i. quod ad sui naturam existi
 entiam requirit substantiam inhaerentem, ut albedo &c. Substantia
 est in se prima, quod substantia singularis, ut iohannes, petrus.
 et etiam quod est vultus, ut homo, animal &c. Substantia singularis

res vocat p a s b r a , q a sub stat oibz alijs
 ingru pmo et immo fundatur; in d m n. oia ac
 entia recipiunt in illa ut in pto nicha sicut
 et ois p b r a illi mixt e b r a b e et de ea p r u t
 In p r o p t o s b o s s i a t i , s t a q s u b s t a t o i b z t a
 a d e n t i b z s b o s v o l i b z , i n q u e i n e o i m s t m .
 S u b s t a t s p o s m i c a e l d e . C o r p s a i a t u m
 s i m p l e x , e l a t u s , t e r r a , a q , a e r , i g n i s , c a l e
 s t o , i d u e m p y r e n t e s , m i s t a , l a p i s s e l e o s e .
 m e t a l l i , a u r o , m o d i a , c o u r a i , s u l p h u r e .
 p r i e s t e , p l a t a , a e b o r , q u e r c u s , c r u t e x , v e
 p r e s e . h e r b a , h y s o p g e a . S e n s i b i l i t a t
 d e n t i , a u r i s , a n s e l l e . q u a d r u p e s , e q u i l e .
 d i s u r , s a l m o d e . x e p t i l e , v i p e l l e . H o , s t o p a g
 6 . Q u a n t i t a s e s t d i c t u m q a l i q d d i g n i t a t e , et
 a l i j d i c t u s e s t . v t l i n e a , b i p e d a l i s t a n a r i g .
 i n t e r m i d i a n a , q a p t e r a l i q u o t e r n o r o p u
 t a n t . T e r n a h i c e s t a l i q d i n d i s i n s i b i l e i n
 p a r t e e o r n s , v t p a r t i n e l i n e a , m o m e n t u
 h i t a n t e . e s t q 3 d e . 1 . n i c h o a n g , q a q u a t a d i
 e s m i l i u s i n e a q d e s i n e t , i o i s , q a p t e r q u a t a
 g i n t a b . Q u a n t a s g l i m m a d i c t u r i n p r i n t a m e n t e
 m u n r e p o n a t h i c o e s p t e s e l e c t e s , v t
 l i n e a , s u p h i e s , e p s i p u c t u e t e r n a l i n e a ,
 l i n e a s u p h i e r i c i , s u p h i e r i c i e p s i . E t d i c t u m i
 d i s i n s i b i l e s d m l o q u e m , e t l a t t e m ; l i n e a , s t m
 l a t t e m ; s u p h i e r i c i s t m p l u n d i t a t e . C o p o p u t
 s i a t a l t e r a p t e c o p o s i t i n e a l i s s e , m a a m i n p o
 r i t y d i r e c t e i n u l l o p r i n t o , p u t s i a t c o p o l i t i
 n e a l e p o i t y i n p r i n t o s t i a . q u a l s i a t q u a t e m
 l i n t e m 3 . d i m e n s i o e s p o i t y i n p r i n t o i n t e r
 i n g l i m m a s u e s s i n a , i n i r e p o n a t h i c o e s
 p t e r s i t e r n e s , v t h o r a , d i e n t a n g . E t d i s u a t y
 e s p t e r n u l l o t e r n o c o i r o p u l a b . H a c d i c t u r i n

23. Louintani, qz tang infero emibig illa
to. 1. p. de hie 3bg modis. 1. ex pte sri: a nioq a sribz
ut negat, de desioe, affiribz ut no i de desioe. 2.
pcti. De qmz affiribz ut no desioe de code affiribz
et no de desioe. 3. vltimoz q: desioe affiribz ut no
de desioe et desioe affiribz ut no de desioe. 1. p.
2. no e visibile, q: no e visibile. 2. no e capr. 3. no e capr. 3. no e capr. 3. no e capr. 3.
Renoualz loig a dria; ppete, gueri bilibz. 2. idet
loig a desioe totide modis. 2. A qmz distributo
ad certu p em 3bg modis. 1. Ex pte sri: a nioq a sribz
ut negat, de desioe, affiribz ut no i de desioe. 2.
de sribz et pte. Nulla plata e lapis, q: nulla pte
lapis. 2. pte. De qmz affiribz ut negat, qmz dicit
qmz de code affiribz ut negat, qmz dicit
la plata emal, q: nulla no. 3. vltimoz, si distributo
in affiribz ut negat, de altero que distributo
in pte affiribz ut negat, de q: dicit alteris pte. Nulla
plata e lapis, q: nulla pte e ho. Huc plures loig e
q: no ad pte: toto pte, lo. 3. A toto integri. 1. pte
toto integri pte, q: no ad pte. 2. pte a toto
aufabz aliq pte. 3. pte a toto. 4. pte
nibz toto. Ablata aliq pte nra, tollit totu. 4. pte
ca, maali pmanet, ut ferro ni gladio; hae emte
ut ferum in pae. 1. Sublata ma nra in pte fieri
effiribz. posita caa sribz, qmz ma nra pte effectz.
Sublata caa sribz, tollit effectz. pte caa sribz
enti nra pte effectz, et q: sublata tollit. q: sribz
boz ut malz, et q: pte em ut nra. Si sribz pte
et malz pte. De Saluati, q: diam lece emare
p. pte pte. Propz q: omz quoz a tale et ill
e tale et malz. pte de desioe q: magis validz
o. Ab ante et pte. natiois. posito ante pte qmz n
i. De opposito gatis sribz oppositu antiq, n. q: pte
e qmz illatze. ut nra sribz, q: nra sribz
2. q: exting illato. 1. pte

ante octavum afferte de nocte. 2. A Site. Poter
 3. 2. 10. 2. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.